

Lukas evangelium Inledande komm: Bo Gierz

Bo Giertz kommentar: Evangelium enligt Lukas Inledning

De båda Lukasskrifterna och deras författare

Lukasevangeliet är längst bland Nya Testamentets tjugosju skrifter. Dess fortsättning, Apostlagärningarna, är i det närmaste lika lång, och de tvenne böckerna upptar tillsammans två sjundedelar av vårt Nya Testamente. Det är långt mer än Paulus har bidragit med.

Att det är fråga om två verk av samme författare sägs uttryckligen i inledningen till Apostlagärningarna. Däremot nämns inte något författarnamn. Men i fornkyrkan var man helt på det klara med att författaren hette Lukas. I de grekiska handskrifterna lyder evangeliets rubrik ”Kata Loukân” som betyder ”Enligt Lukas”. Den överskriften härrör inte från författaren själv. Den har formulerats av dem som någon gång på 100-talet förde samman de fyra evangelierna till en volym. De visste att det bara finns ett evangelium, nämligen det glada budskapet om Jesus Kristus. Men det fanns fyra evangelister som vittnade om det, var på sitt sätt.

De uppgifter om författaren som finns bevarade från senare hälften av 100-talet säger också samstämmigt att det är fråga om den Lukas, som var en av Pauli följeslagare och medarbetare. Här fanns tydligen en enhällig tradition, och vi har goda skäl att godta den. Det fanns ingen anledning att göra Lukas – en relativt okänd följeslagare till Paulus – till författare av Nya Testamentets två längsta skrifter, om han inte verkligen skrivit dem. Hade legenden varit framme, skulle den säkert ha stannat för ett namn med större auktoritet.

Vad vet vi om Lukas

Lukas nämns i tre av Pauli brev, alla från apostelns senare år. I Kolosserbrevet (4:11 f) hälsar aposteln från en rad personer, bland dem Lukas med det viktiga tillägget ”den älskade läkaren”. Vi vet alltså att han var läkare till yrket. Man har försökt fastställa om hans skrifter bär några spår av att ha en läkare till författare. Resultatet är att ingenting motsäger det, men så inte heller kan bevisas. Antiken hade ingen motsvarighet till det läkarspråk, som i våra dagar gör det relativt lätt att känna igen en medicinare så snart han börjar tala om sjukdomar.

Lukas nämns vidare i det lilla privatbrevet till Filemon, som skrivits ungefär samtidigt med Kolosserbrevet. Där skickar Paulus hälsningar från fyra personer som han kallar sina medarbetare. En av dem är Lukas. På ännu ett ställe (2 Tim 4:11) nämner Paulus Lukas som en trogen följeslagare. Mera finns inte att hämta ur hans brev.

Går vi däremot till Apostlagärningarna och framför allt till de partier där Lukas berättar vad ”vi” gjorde och alltså också ha varit med själv, kan vi följa honom långa tider under åren 50–62. Men en redogörelse för den saken hör bättre hemma en kommentar till Apostlagärningarna. Här skall vi bara konstatera att Lukas under mer än ett decennium har stått mitt uppe i det kristna missionsarbetet. Det var en tid då ögonvittnena ännu levde. Lukas har personligen träffat många av dem, bland andra Jakob, Jesu broder. Han måste ha blivit grundligt förtrogen med den skatt av Jesusord och berättelser om Jesus, som var stommen i det kristna budskapet. Som medhjälpare i missionsarbetet har han lärt ut det åt andra.

Vanligen antar man att Lukas var grek och hörde till de hednakristna. Hälsningarna i Kolosserbrevet ger vid handen att Paulus placerar honom bland dem som inte ”kom från omskärelsen”. Men helt säkert är det inte. I varje fall var grekiska hans modersmål. Han skriver som en bildad grek, inte utan litterär finess i de partier som han själv har utformat. Men för det mesta öser han ur den skatt av Jesusord och berättelser som han övertagit från den apostoliska undervisningen. Han ger dem en lätt språklig retusch, men den judiska bakgrunden och den folkliga berättarstilen lyser tydligt fram under den grekiska fernissan.

Också namnet Lukas är grekiskt. Egentligen rör det sig om en förkortad namnform av det slag som var vanlig bland grekerna. Sina ofta långa och pompösa namn drog de till vardags och i vänskretsen samman till kortare former som brukade sluta på -as (ungefär som vi kan säga Sigge för Sigurd eller Valle för Valdemar). Lukas bör i officiella sammanhang ha hetat Lukius. I Apostlagärningarna nämns (13:1) en Lukius från Cyrene som hörde till ledarna för den första hednakristna församlingen, den som hade bildats i Antiokia. Namnet förekommer bara i en uppräkningslista. Det finns de som menar att Lukas här för en gångs skull har nämnt sitt eget namn. I så fall har han stått med i missionsarbetet på ett mycket tidigt stadium. I varje fall har han gjort det från år 50, då vi möter honom som följeslagare åt Paulus i Grekland.

När skrevs Lukasevangeliet?

Våra evangelier säger själva ingenting om sin ålder. Den fornkristna litteraturen ger ytterst sparsamma upplysningar. I regel är man hänvisad till att dra indirekta slutsatser av texten. En mycket använd metod har varit att granska Jesu förutsägelser om Jerusalems undergång. Finns det något i dem som tycks skildra denna katastrof, har man ansett att de formulerats efter år 70. Sådana skildringar har man menat sig finna hos Lukas (framförallt 19:43 och 21:20). Men även utpräglade kritiska forskare

bestrid argumentet och menar, att dessa ställen bara säger vad som normalt hände vid en belägring. För att nu inte tala om att hela metoden förutsätter att Jesus inte kunde veta vad som skulle komma att hända.

I Apostlagärningarna finns emellertid en bättre hållpunkt för en datering. Det är det överraskande slutet. Berättelsen avbryts mitt i den spännande handlingen. Lukas har berättat hur målet mot Paulus utvecklades, hur han vädjade till kejsaren och gjorde en äventyrlig resa till Rom, där Lukas själv var med. I Rom levde sedan Paulus under två år i privatarrest med egen bostad. Han fick undervisa om Jesus och ingen hindrade honom. Punkt och slut. Hur det gick med den spännande processen får vi aldrig veta.

Man har provat alla upptänkliga förklaringar till detta märkliga faktum. Den som har den största sannolikheten för sig är den enklaste, nämligen att Lukas inte hade mera att berätta, eftersom han just då befann sig vid slutet av detta andra år, alltså år 62 eller däromkring. Eftersom Lukasevangeliet är skrivet före Apostlagärningarna (det framgår av inledningen till de senare) bör det ha blivit till år 62 eller strax förut.

Men varför skrev Lukas just då, när målet äntligen skulle komma upp i kejsarens högsta domstol? Varför väntade han inte tills han kunde berätta hur det gått? På den frågan svarar en teori som säger att Lukas skrev både evangeliet och Apostlagärningarna just med anledning av processen. Teorien stöder sig på den tilläggnan som Lukas har givit sina båda skrifter. De är riktade till en förnäm person som kallas Teofilus. Det betyder "Gudsvän" och är troligen ett täcknamn. Av dedikationen framgår att det rör sig om en person med sympatier för kristendomen. Han har fått kunskap om den, endera genom direkt undervisning eller genom någon som informerat honom (texten kan betyda bådadera).

Den nämnda teorien utgår nu från att det rör sig om en förnäm person, som haft möjligheter att påverka utgången av målet mot Paulus. Denne har bett att få en ordentlig redogörelse för denna nya rörelse, dess uppkomst, dess lära, dess utveckling och framför allt vad som kunde ligga bakom judarnas anklagelser mot Paulus. Det är tydligt, att Lukas båda skrifter utgör precis det svar man kunde vänta på en sådan framställning. De är å ena sidan en missionsskrift, som presenterar evangeliet med en bestämd önskan att föra läsaren till tro. Å andra sidan är det en försvarsskrift, som klart och utförligt redogör för konflikten mellan judendom och kristendom, alltifrån motståndet mot Jesus och förföljelsen av urförsamlingen i Jerusalem, fram till striderna kring Pauli person och hans missionsverk. Lukas har verkligen försett Teofilus vem han nu var med allt vad en förständig och rättskaffens man behövde veta för att kunna förstå vad som låg bakom försöken att få Paulus avrättad som upprorsmakare.

Man vågar nog säga att en så välgrundad teori skulle ha alla utsikter att bli tämligen allmänt accepterad inom en profan vetenskap, exempelvis litteraturhistorien. Inom exegetiken ligger saken något annorlunda till. Där brukar meningarna gå långt mera isär än inom motsvarande profanvetenskaper. Det hänger åtminstone delvis samman med att det rör sig om problem, där ingen kan ta ställning utan att vara beroende av sin tro. Ytterst gäller det frågan, om Jesus var den som källorna säger att han var: Guds Son. Den som tror det, räknar med att det i hans liv kunde ske sådant, som man annars inte håller för sannolikt. Den som inte tror det, kommer på förhand att döma ut en mängd av uppgifterna om Jesus som legender. I så fall måste man förklara hur sådana legender kan ha uppkommit. Det finns en mängd teorier om den saken, som emellertid har det gemensamt att de förutsätter att evangelierna är av relativt sent datum och har utformats i efterapostolisk tid, när ögonvittnena var borta. På det viset kan en människas trosståndpunkt komma att påverka också hennes syn på en dateringsfråga. I själva verket påverkar den de flesta frågor som har att göra med vår kunskap om Jesus.

Denna kommentar kommer att utgå från att den nämnda teorien är riktig och att Lukasevangeliet alltså är skrivet under Pauli fångenskap i Rom, inför den förestående domstolsförhandlingen, alltså omkring år 62.

Det är tänkbart att Lukas påbörjat sitt evangelium redan några år tidigare, undan den tid Paulus satt fången i Cesarea. Det finns forskare som anser att åtminstone en del av "fångenskapsbrevet" är skrivna i Cesarea, och att hälsningarna i dem vittnar om att Lukas och Markus då uppehöll sig där. Lukas liksom Markus kan redan där ha varit sysselsatt med sitt författarskap. Den närmaste avsikten med Lukas arbete bör på det stadiet ha varit att tjäna undervisningen i missionsarbetet. När han senare fick det sannolikt brådskande uppdraget att utarbeta den redogörelse som Teofilus begärde, har han utnyttjat vad han redan hade färdigt. I så fall bör det missionerande syftet präglade evangeliet, medan Apostlagärningarna bär tydligare spår av att vara en försvarsskrift. Så är också fallet.

En missionsskrift

Lukas har alltså två dominerande avsikter med det han skriver. Han skriver en försvarsskrift för Paulus och kristendomen, riktad till en sympatisör, som borde kunna vinnas helt. Försvarsskriften blir därför samtidigt en missionsskrift. Lukas har säkert skrivit den i avsikten att den skulle läsas också av andra. Dedikationen i början är formad efter mönstret av de inledningar som samtida författare brukade ge sina verk när de släppte ut dem till allmänheten.

Denna missionsskrift riktar sig till hedningar. Lukas skriver för greker, inte som Matteus för judar. Grekiskan var det språk som allmänt talades i hela den östra rikshalvan, och grekiskt bildade människor fanns i hela Romarriket. Vid kejsarens hov hade grekiskan en lika självklar ställning som franskan vid Gustav den tredjes. De kristna i Rom använde grekiska vid sina gudstjänster långt in på 100-talet. Alla dessa människor, som tillhörde en mängd olika raser och nationaliteter, kallades av judarna för "greker". Teofilus var en av dem, förmodligen också Lukas, och det är för sådana som han nu skriver. Han förutsätter alltså inga kunskaper om judendomen. Han undviker alla hebreiska ord (med undantag någon gång för

”Amen”). Han kommer inte med några skriftbevis av det slag som Matteus så flitigt använder. Samtidigt har han uppenbarligen en djup kärlek till den judiska fromheten, sådan den levde bland ”de stilla i landet”, och till det utkorade folkets underbara historia, förkroppsligad i Jerusalem och templet. Han förstår att göra detta levande också för en utomstående. Han låter oss ana, hur stort det var att ha Abraham till fader och hur man kunde gråta över Jerusalem. Han har sinne för det som i modern tid har kallats ”frälsningshistorien”. Han sätter in Guds verk i Israel på dess rätta plats i världshistorien. Han visar hur Gud förde sina planer igenom, också när hans folk förkastade sin Messias, och hur frälsningen kom att gå ut från judarna och Jerusalem till alla folk. Det är ett av hans stora intressen att visa, hur Gud hela tiden haft hedningarna med i sin plan. I början av evangeliet står den gamle Simeons ord om den ”frälsning som skall skådas av alla folk” och om ”ett uppenbarelsens ljus för hedningarna”, och i slutet ljuder Jesu ord om hur förlåtelse i hans namn skall predikas bland alla folk.

Därför är Lukas också angelägen att visa, att evangeliet verkligen är förankrat i den verklighet, som grekerna kände till. Han nämner de kejsare vid namn, under vilkas regering händelserna utspelades: Augustus, Tiberius, Claudius. Han ger oss fler namn på samtida småfurstar och romerska tjänstemän än någon annan författare i Nya Testamentet. Det hänger naturligtvis samman med att han vill ge Teofilus ordentligt besked om vad som hänt, men det är samtidigt ett sätt att visa, att det inte är fråga om en myt bland alla de andra, som från Orienten strömmade till Rom, utan att det är fråga om något som hänt på denna jord och bevitnats av ännu levande människor.

Evangeliet är till för alla folk. Men det är också till för alla människor, också de som är utslagna och föraktade bland sina egna. Jesus tar verkligen emot syndare. Det är den andra sidan av evangeliets universalitet, som Lukas inte trötnar att exemplifiera. Som missionär har han lärt sig hur viktigt det är att framhålla detta, också när man talar till människor av Teofilus typ, som ytligt sett tycks höra till de privilegierade.

En försvarsskrift

Av naturliga orsaker syns det tydligast i Apostlagärningarna att Lukas skrivit en försvarsskrift. Där handlar de åtta sista kapitlen om hur Paulus kommit att stå som anklagad inför kejsaren. Men också i det föregående – även i evangeliet tecknar – Lukas bakgrunden. I evangeliet klargör han, varför judarna hamnat i ett sådant motsatsförhållande till det budskap som Paulus bar fram. Han försvarar också kristendomen mot anklagelsen att till hela sitt väsen vara fiendlig mot den romerska staten. Han stryker under att Pilatus – tre gånger! – fastslog att Jesus inte var skyldig till något som ur romersk synpunkt borde bestraffas, och att han ville ge Jesus lös. Och att kristendomen inte till sitt väsen är en fiende eller konkurrent till det jordiska samhället, det visar Lukas – sakligt och övertygande – genom allt vad han har att säga om Guds rike. Var och en som vill förstå, måste ju se att det inte är fråga om ett rike, som upprättas genom politiska åtgärder, genom lagstiftning, genom att skapa nya maktstrukturer. Det är något som Gud ensam kan upprätta. Att ingå i Riket betyder att lämna allt i Guds händer och ta emot allt av honom. Riket tillhör de fattiga, men inte så att de tar makten och sätter sig i andra makthavares ställe. Den som förstått detta måste se, att det inte kunde vara fråga om ett alternativ till någon jordisk stat. Lukas säger detsamma som två släktingar till Jesus själv sade inför kejsar Domitianus trettio år senare. Det rörde sig om två barnbarn till Jesu broder Judas. De hade arresterats som misstänkta för att vara tronpretendenter, eftersom de var ättlingar till David och propagerade något slags nytt rike. Domitianus förhörde dem och tog reda på vad de hade för tillgångar. Det befanns att de tillsammans ägde ett jordstycke på kanske 25 tunnland. De visade sina valkiga händer som bevis på att de var enkla arbetare. När de sen utfrågades om Kristus och hans rike, förklarade de att det inte var av denna världen och inte fanns i något visst land utan skulle upprättas vid tidens slut, när Kristus skulle komma i sin härlighet. Kejsaren visste, att verkliga upprorsmakare inte såg ut på det viset och lät dem gå. Detsamma måste Teofilus ha förstått och kunnat övertyga andra om sen han läst Lukas.

Lukas är en föredömlig apologet. Han försvarar evangeliet genom att visa, vad det verkligen innebär. Han faller inte för frestelsen att försöka övertyga denna världens mäktiga att evangeliet kan vara riktigt bra att ha för att främja statsnyttan. Han gör ingen hemlighet av att det finns något som står över staten och att en kristen lyder Gud mer än människor.

Vilka källor har Lukas använt?

I inledningen säger Lukas att åtskilliga före honom försökt åstadkomma en redogörelse för de ting som hänt ”hos oss” alltså i samband med Jesu liv och kyrkans uppkomst. Han tillägger att de gjort det på grundval av det som ”meddelats” av dem som från första början var ögonvittnen och Ordets tjänare. I allmänhet har man fäst sig vid det första som Lukas säger här. Man har alltså frågat sig vilka skrifter han kan syfta på och man har tagit för givet att han använt dessa som källa för sin egen framställning. Men nu säger ju Lukas att dessa hans föregångare öste ur den – tydligen muntliga – undervisning som förmedlats av dem som varit ögonvittnen (alltså i första hand apostlarna), och att han nu ville göra som de. Han kommer alltså att använda sig av detta som blivit honom ”meddelat”. Här använder han ett urkristet uttryck, som man övertagit från judarna. Hos dem skedde undervisningen muntligen. En rabbi ”meddelade” sina lärjungar vad han själv ”mottagit”. Det var en fast utformad kunskap, som troget fördes vidare. Samma uttryck används i Nya Testamentet. Det fanns en apostolisk lära som ”meddelades” överallt där det drevs kristen mission. Den bestod av Jesusord (som apostlarna i sin tur lärt av sin Mästare) och av berättelser om Jesus. Detta som ”meddelats” kallades på grekiska paradosis, och ordvalet hos Lukas visar att det är detta han syftar på i inledningen till sitt evangelium.

När nu Lukas säger att han vill göra som de andra som försökt att skriva om dessa saker, så innebär det alltså att han – som de – vill försöka redogöra för den apostoliska tradition i vilken också han har blivit upplärd ”av dem som från första början var ögonvittnen och Ordets tjänare”. Och han tillägger hur han gått till väga. Han har ”noga tagit reda

på allt ända från början. För en akademiker som är van att sitta med tryckta källor framför sig på sitt arbetsbord, faller det naturligt att utgå ifrån att Lukas gjorde på ungefär samma sätt. Och man tänker då naturligtvis på dessa tidigare försök som Lukas nämner, och föreställer sig att han gått igenom dem och så ställt samman sitt evangelium. Det är nog mycket realistiskt. Lukas var en lärjunge i den första kristna generationen. Han hade som andra kristna fostrats i den apostoliska traditionen. Som medarbetare hade han grundligt fått sätta sig in i den och säkert också fått memorera den för att kunna ge den vidare. När han säger att han grundligt försökt ta reda på allt, så måste det i första hand innebära att han försökt bygga ut sina kunskaper genom lära så mycket som möjligt av dem som satt inne med någon förstahandskunskap i egenskap av "ögonvittnen och Ordets tjänare". Han bör ha haft goda tillfällen till det på sina resor. Vi vet att han ungefär fyra år innan han skrev sitt evangelium följde Paulus upp till Jerusalem och två år senare var med på resan till Rom. Troligen levde han under de två åren i Palestina.

Använde han då inga skrivna källor? Jo, med all säkerhet. En av dem känner vi väl till, nämligen Markusevangeliet. Vi vet inte exakt när det skrevs, men trovärdiga uppgifter säger att Markus tjänstgjorde som tolk åt Petrus i Rom. Att Markus befann sig i Rom tillsammans med Lukas i början av 60-talet bestyrks av de redan nämnda hälsningarna i Pauli brev till Kolosse och till Filemon. De två måste ha stått i närmaste kontakt med varandra under den tiden (eller redan i Cesarea om nu fångenskbrevet är skrivna där). När Lukas fick uppdraget att skriva ned de upplysningar som Teofilus begärt, är det naturligt att han fick använda det material som Markus hade färdigt. I de partier där han utnyttjar Markus följer han i stort sett samma ordning som han. På ett ställe finns en stor lucka (Mark 6:45-8:26 har ingen motsvarighet hos Lukas) och man har gissat att den delen inte fanns med i det manuskript som Lukas hade tillgång till. Lukas använder Markus tämligen fritt. Hans avvikelser kan bero på att han velat förbättra språket eller korta ner framställningen. Men många gånger kanske oftast, beror det på att han varit van att berätta dessa händelser med delvis andra ord och föredragit den form som han var förtrogen med. Många gånger är den minst lika folklig som hos Markus, och det kan knappast vara enbart av stilistiska skäl som Lukas föredrar en annan text.

Vilka andra skrivna källor som Lukas kan ha haft tillgång till vet vi inte. I varje fall är ingen av dem bevarad eller känd till namnet. Man har gissat att det cirkulerade häften med minnesanteckningar om sådant som meddelades i den kristna undervisningen. Det har framförts en teori om att Lukas haft tillgång till ett okänt evangelium, som sen gått spårlost förlorat. Det skulle ha innehållit i huvudsak det material som Lukas är ensam om. Men det har påpekats, att det skulle ha varit ett högst egendomligt evangelium, med brokigt och osammanhängande innehåll. Det förefaller långt troligare att Lukas här har använt det material som han blivit förtrogen med under sitt arbete i missionens tjänst.

Som alla bibelläsare vet, återger Matteus och Lukas många ord av Jesus (och även några berättelser om honom) som inte finns hos Markus. Detta faktum har gett upphov till teorien om en "talkälla" (bland exegeterna vanligen kallad "Q") som huvudsakligen skulle ha innehållit Jesusord. Denna teori är grundvalen för "tvåkällshypotesen" som säger att Matteus och Lukas huvudsakligen bygger sina evangelier på två källor: Markus och Q. Den hypotesen åtnjöt länge stor popularitet och återfinns i en mängd handböcker av litet äldre datum. Men man har blivit mer och mer tveksam i fråga om Q. Alla försök att säga, hur den skriften egentligen har sett ut, har misslyckats. Det finns inemot ett tjog olika försök att rekonstruera den, men inget av dem har vunnit allmän tilltro. Det anmärkningsvärda är, att Matteus och Lukas återger de stycken, som påstås komma ur Q, i helt olika ordning. När de använder Markus, följer de honom däremot med ganska stor trohet. Det är svårt att begripa, varför de skulle ha tillämpat en annan metod i fråga om Q; om det nu funnits någon sådan skrift.

I själva verket är det inte underligt att många Jesusord återges så gott som ordagrant lika av Matteus och Lukas. Som medarbetare i den kristna missionen har de båda varit grundligt förtrogna med den paradosis, som kom från apostlarna.

Att Lukas i första hand har utnyttjat material, som han redan var förtrogen med och kunde återge ur minnet, bestyrks av en annan iakttagelse. Hans skrifter ställer språkmannen inför ett intressant problem. Det är ingen tvekan om att han hör till dem bland Nya Testamentets författare som ägde mest av sin tids bildning. Man märker det också på hans ordförråd. Hans skrifter innehåller inemot 750 glosor som annars inte finns i Nya Testamentet. Men hans grekiska är mycket ojämn. Ibland har den en utpräglad semitisk prägel och ofta påminner den om Septuaginta, den grekiska översättningen av Gamla Testamentet, som minst av allt kan kallas för god skolgrekiska. Det måste bero på att Lukas var så förtrogen med dessa berättelser och texter, att han godtog ordalydelsen och bibehöll den, fastän han säkert skulle ha gjort ändringar om han för första gången stött på den i en skriven källa. Vi reagerar alla på samma sätt. Psalmverser eller bibeltexter som vi är förtrogna med godtar vi, även om de avviker från det språk vi normalt använder.

Lukas är alltså ett ovärderligt vittne om den apostoliska traditionen. Han ensam har bevarat delar av den, som vi har svårt att tänka oss vara utan: julevangeliet, Marias lovsång, gossen Jesus i templet, den barmhärtige samariten, den förlorade sonen, Sackeus och mycket annat. Han är också den av de tre synoptikerna som har mest gemensamt med Johannes och som visar att också den sida av evangeliet, som Johannes självständigt har bearbetat, har sina rötter i en gemensam apostolisk undervisning.

Texten till Lukasevangeliet och Apostlagärningarna existerade under de första århundradena i två former, av vilka den ena på många ställen var utförligare än den andra. Den längre texten, som brukar kallas "den västliga", återfinns i en av de fyra äldsta helbiblarna som bevarats till vår tid. De tre andra återger den text som vi är vana att läsa i moderna översättningar och som har följts också här. Avvikelse mellan de två texttyperna är mindre i Lukasevangeliet än i Apostlagärningarna. Hela den

intressanta frågan hur det kan komma sig att vi har ”två upplagor” av samma bibelböcker (något som det annars inte finns exempel på i Nya Testamentet) kan lättare belysas i samband med en utläggning av Apostlagärningarna.

Lukasevangeliet har i alla tider haft en särskild förmåga att tala till västerlänningar. Det är ett vanligt råd till ovana bibelläsare att skall börja med Lukas. Det hänger samman med att Lukas är den ende bland evangelisterna som inte har några rötter i Palestina. Han tillhörde en annan kulturkrets och han skrev för människor som var på samma våglängd som han själv. Den våglängden ligger i många fall närmare vår egen. Moderna människor befinner sig ofta i samma situation som Teofilus. De har klena förkunskaper. De vet inte mycket om Gamla Testamentet. Här får de möta den Jesus som kom som Frälsare till vanliga syndare och hade ett ärende till alla folk.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar,
Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk,
All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt
Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER:Nya Testamentet Lukas evangelium